

ZNANSTVENI SKUP O NIKOLI ANDRIĆU

*19. ZNANSTVENI SKUP U NIZU
HRVATSKI KNJIŽEVNI POVJESNIČARI*

PROGRAM — KNJIŽICA SAŽETAKA

ZAGREB – VUKOVAR – PEČUH

20. – 22. LISTOPADA 2022.

**ZNANSTVENI SKUP O NIKOLI ANDRIĆU
ZAGREB – VUKOVAR – PEČUH
20. – 22. LISTOPADA 2022.**

ORGANIZATOR

Fakultet hrvatskih studija
Sveučilišta u Zagrebu

POKROVITELJ SKUPA

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti / Razred za
književnost

SUORGANIZATORI

Fakultet filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u
Zagrebu

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera
u Osijeku

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatsko filološko društvo Zagreb

Ogranak Matice hrvatske u Varaždinu

Područni centar Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar u
Vukovaru

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Sveučilište u Zadru

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU
u Vukovaru

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Predsjednik:

Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović

Članovi:

Prof. dr. sc. Robert Bacalja, dr. sc. Stjepan Blažetin,
prof. dr. sc. Stipe Botica, prof. dr. sc. Valnea Delbianco,
akademkinja prof. dr. sc. Dunja Fališevac, mr. sc. Ernest
Fišer, prof. dr. sc. Viktorija Franić Tomić, akademik
prof. dr. sc. Mislav Ježić, dr. sc. Vlasta Novinc, prof. dr.
sc. Ružica Pšihistal, prof. dr. sc. Dijana Vican, prof. dr.
sc. Sanja Vulić Vranković, doc. dr. sc. Mateo Žanić, dr.
sc. Dražen Živić

Tajnik:

Tomislav Vodička, prof.

Izvršna tajnica:

Lidija Bogović, mag. croatol.

P R O G R A M

ČETVRTAK, 20. LISTOPADA 2022.

**ZAGREB, Dvorana Knjižnice
HAZU, Strossmayerov trg 14**

9.00 ***Prva sjednica znanstvenoga skupa***

Predsjedaju: prof. dr. sc. Tihomil
Maštrović (Zagreb), prof. dr. sc. Slobodan
Prosperov Novak (Zagreb), prof. dr. sc.
Sanja Knežević (Zadar)

- Pozdravne riječi:

Akademik Stjepan Ćosić, o. d. dekana
Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u
Zagrebu

Akademik Pavao Pavličić, tajnik Razreda
za književnost Hrvatske akademije
znanosti i umjetnosti

Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović,
predsjednik Organizacijskog odbora
Znanstvenog skupa o Nikoli Andriću

- Izlaganja:

Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović (Zagreb):
Prinos Nikole Andrića hrvatskoj
književnoj historiografiji

Prof. dr. sc. Slobodan Prosperov Novak
(Zagreb): Mjesto i značenje Nikole
Andrića u povijesti hrvatske književne
komparatistike

Dr. sc. Damir Zorić, izv. prof. (Zagreb):
Nep priznata uloga Nikole Andrića u obrani
hrvatske usmenoknjiževne baštine

Dr. sc. Ana Lederer (Zagreb): Nikola
Andrić i Hrvatsko narodno kazalište u
Zagrebu

Prof. dr. sc. Sanja Knežević (Zadar):
Putopisni diskurs Nikole Andrića

- Stanka i osvježenje

Prof. dr. sc. Antonija Bogner Šaban
(Zagreb): Nikola Andrić, glumac,
prevoditelj, dramaturg, intendant u Osijeku
i Zagrebu

**Prof. dr. sc. Persida Lazarević Di
Giacomo** (Chieti / Pescara, Italija): Spisi
Nikole Andrića o srpskoj književnosti

Dr. sc. Martina Petranović (Zagreb):
Nikola Andrić i hrvatska kazališna
historiografija

Dr. sc. Krešimir Bušić (Zagreb): Tri
hrvatska Andrića – kontroverze oko
političkoga i kulturnoga djelovanja u
monarhističkoj jugoslavenskoj zajednici
(1918. – 1941.)

Dr. sc. Antun Pavešković (Zagreb):
Nikola Andrić od prigode do prigode

Martina Ćavar, prof. (Zagreb):
Andrićevo viđenje Dragojle Jarnevićeve

- Rasprava

12.00 Završetak rada

- 12.30 Polazak sudionika skupa autobusom za Vukovar
(Strossmayerov trg 14, ispred Knjižnice HAZU)

ČETVRTAK, 20. LISTOPADA 2022.

VUKOVAR, Hotel Lav, Ul. Josipa Jurja Strossmayera 18

- 16.00 Dolazak sudionika Znanstvenoga skupa o Nikoli Andriću u Vukovar i smještaj u hotelu *Lav*.
- 18.00 Organizirani posjet uz stručno vodstvo vukovarskom Vodotornju.
- Prvo noćenje u Vukovaru.

PETAK, 21. LISTOPADA 2022.

VUKOVAR, Dvorana Hrvatskog doma, Ul. Josipa Jurja Strossmayera 20

- 10.00 *Druga sjednica znanstvenoga skupa*

Predsjedaju: prof. dr. sc. Stipe Botica (Zagreb), prof. dr. sc. Cvijeta Pavlović (Zagreb), mr. sc. Ernest Fišer (Varaždin)

- Pozdravne riječi

Ivan Penava, prof., gradonačelnik Vukovara

Damir Dekanić, dipl. ing., župan Vukovarsko-srijemske županije

- Izlaganja

Prof. dr. sc. Stipe Botica (Zagreb): Nikola Andrić i hrvatska usmena književnost

Prof. dr. sc. Ružica Pšihistal (Osijek): Andrićevo predavanje o Maruliću u kontekstu 400. obljetnice *Judite*

Prof. dr. sc. Sanda Ham (Osijek): Andrićev Branič jezika hrvatskoga

Dr. sc. Hrvojka Mihanović Salopek (Zagreb): Nikola Andrić kao putopisac

Prof. dr. sc. Zaneta V. Sambunjak (Zadar): Povijest rata u *Iz ratničke književnosti hrvatske: literarna slika XVIII vijeka* (1902.) Nikole Andrića

Dr. sc. Anica Bilić (Vinkovci): Književnopovijesni pogled Nikole Andrića na hrvatsku književnost u austro-ugarskom kontekstu

- Stanka i osvježenje

Prof. dr. sc. Cvijeta Pavlović (Zagreb): Francuska književnost u *Zabavnoj biblioteci* Nikole Andrića

Dr. sc. Andrea Sapunar Knežević (Zagreb): Recepcija Nikole Andrića

Dr. sc. Vlasta Novinc (Vukovar): Modernističke tendencije i *Branič jezika hrvatskoga* Nikole Andrića

Mr. sc. Ernest Fišer (Varaždin): Andrićevi izvori starih kajkavskih drama

Prof. dr. sc. Dubravka Smajić (Osijek):
Dragan Mucić o Nikoli Andriću (ili
kazališni povjesnik o prvom osječkom
intendantu)

**Dr. sc. Jasminka Brala Mudrovčić, izv.
prof.** (Gospić): Pogled na književni opus
Nikole Andrića

- Rasprava

13.00 Završetak rada

13.15 **Predstavljanje Zbornika o Slavku Ježiću**
(18. zbornik u nizu *Hrvatski književni
povjesničari*)

13.30 Domjenak

PETAK, 21. LISTOPADA 2022.

VUKOVAR, Gradski muzej
Vukovar, Županijska ul. 2

17.00 Posjet uz stručno vodstvo Gradskom muzeju
Vukovara u kompleksu dvorca Eltz.

- Drugo noćenje u Vukovaru.

SUBOTA, 22. LISTOPADA 2022.

VUKOVAR, Hotel Lav, Ul. Josipa
Jurja Strossmayera 18
(parkiralište)

8.00 Polazak sudionika Znanstvenoga skupa iz
Vukovara za Pečuh
(cestovna udaljenost Vukovar – Pečuh:
139 km)

SUBOTA, 22. LISTOPADA 2022.

**PEČUH, Odsjek za kroatistiku
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u
Pečuhu,
PEČUH – PÉCS, Ifjúság útja 6**

10.00 Dolazak sudionika Znanstvenoga skupa u Pečuh

11.00 *Treća sjednica znanstvenoga skupa*

Predsjedaju: prof. dr. sc. Slobodan Prosperov Novak (Zagreb), dr. sc. István Blazsetin (Pečuh / Mađarska), dr. sc. Hrvojkica Mihanović Salopek (Zagreb)

- Pozdravne riječi
- Izlaganja

Dr. sc. István Blazsetin (Stjepan Blažetin) (Pečuh / Mađarska): Doprinos Nikole Andrića enciklopedijskom izdanju *Austro-Ugarska Monarhija u riječi i slici*

Prof. dr. sc. Robert Bacalja (Zadar): Nikola Andrić i recepcija Oscara Wildea u hrvatskoj književnosti

Dr. sc. Miljenko Buljac, izv. prof. (Mostar / BiH): Nikola Andrić – autor povijesnoga pregleda hrvatske književnosti obilježena apsolutizmom (1850. – 1860.)

Dr. sc. Lucija Ljubić (Zagreb): Glumački ansambl u Andrićevoj *Spomen-knjizi Hrvatskog zemaljskog kazališta*

- Rasprava

12.00 Završetak rada

12.30 Razgledanje grada Pečuha

14.00 Domjenak u Hrvatskom školskom centru Miroslava Krleže

16.00 Polazak autobusa u Zagreb
(cestovna udaljenost Pečuh – Zagreb: 235 km)

SUBOTA, 22. LISTOPADA 2022.

**ZAGREB, Autobusni kolodvor,
Avenija Marina Držića 4**

20.00 Dolazak autobusa u Zagreb

SUDIONICI
ZNANSTVENOGA SKUPA
O NIKOLI ANDRIĆU

Robert Bacalja
Anica Bilić
Stjepan Blažetin (István Blazsetin)
Antonija Bogner Šaban
Lidija Bogović
Stipe Botica
Jasminka Brala Mudrovčić
Miljenko Buljac
Krešimir Bušić
Martina Čavar
Ernest Fišer
Sanda Ham
Sanja Knežević
Persida Lazarević Di Giacomo
Ana Lederer
Lucija Ljubić
Tihomil Maštrović
Hrvojka Mihanović-Salopek
Slobodan Prosperov Novak
Vlasta Novinc
Antun Pavešković
Cvijeta Pavlović
Martina Petranović
Ružica Pšihistal
Andrea Sapunar Knežević
Dubravka Smajić
Zaneta Vidas Sambunjak
Damir Zorić

Napomena:

Za sudionike s izlaganjima na skupu osiguran je prijevoz autobusom iz Zagreba u Vukovar i Pečuh i povratak autobusom u Zagreb te polupansionski smještaj (dva noćenja) u Vukovaru.

Izlaganje sudionika traje 10 minuta, a nakon svake sjednice predviđena je rasprava.

Posjet Znanstvenom skupu o Nikoli Andriću u Zagrebu, Vukovaru i Pečuhu otvoren je javnosti. Radujemo se Vašem dolasku.

Obavijesti o znanstvenom skupu:

- Tomislav Vodička, prof., tajnik skupa, mob.: +385 91 5185 104, e-pošta: tvodicka@hrstud.hr
ili:
- Lidija Bogović, mag. croatol., izvršna tajnica skupa. Fakultet hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Borongajska cesta 83d, 10000 Zagreb, mob.: 098 164 7185, e-pošta: lbogovic@hrstud.hr

Zbornik o Nikoli Andriću:

Molimo referente (koji to već nisu učinili) da radove sa sažetkom na hrvatskom i engleskom jeziku te popisom literature (u opsegu ne većem od jednoga autorskog arka) pošalju najkasnije do kraja 2022. elektroničkom poštom na adresu glavnog urednika *Zbornika o Nikoli Andriću*:

- Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović, Fakultet filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Jordanovac 110, e-pošta: t.mastrovic@ffrz.unizg.hr

Zahvala:

Održavanje skupa pomogli su: Grad Vukovar, Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske i Zaklada HAZU.

**ZNANSTVENI SKUP
O NIKOLI ANDRIĆU**

19. ZNANSTVENI SKUP U NIZU *HRVATSKI
KNJIŽEVNI POVJESNIČARI*

**KNJIŽICA
SAŽETAKA**

ZAGREB – VUKOVAR – PEČUH

20. – 22. LISTOPADA 2022.

KNJIŽICA SAŽETAKA

ČETVRTAK, 20. LISTOPADA 2022.

ZAGREB, Dvorana Knjižnice HAZU,
Strossmayerov trg 14

PRVA SJEDNICA

Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović

*Fakultet filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta
u Zagrebu / Zagreb*

PRINOS NIKOLE ANDRIĆA HRVATSKOJ KNJIŽEVNOJ HISTORIOGRAFIJI

Široki raspon znanstvenog djelovanja Nikole Andrića, uz važne prinose jezikoslovlju, leksikografiji, kazališnoj historiografiji, teatrologiji, komparatistici i folkloristici, obuhvaća i njegova postignuća u proučavanju povijesti hrvatske književnosti. Tako je u knjizi *Pod apsolutizmom* (1906.) sintetizirao hrvatsku književnost nastalu u doba Bachova apsolutizma (1851. – 1860.), u studiji *Izvori starih kajkavskih drama* (*Rad JAZU*, 146, 1901.) traga za manje poznatim, pretežito njemačkim predlošcima kajkavskih drama iz XVIII. stoljeća, a objavio je i knjigu o nastajanju svjetovne književnosti u Slavoniji (*Iz ratničke književnosti hrvatske*, 1902.), te više književnopovijesnih studija i sinteza. Valja istaći i to da je u nizu svojih pretežno kazališnopovijesnih priloga vrijedan prinos pružio i proučavanju povijesti hrvatske dramske književnosti, o čemu je pisao i govorio u različitim prigodama.

Ključne riječi: Nikola Andrić, hrvatska književna historiografija

Prof. dr. sc. Slobodan Prosperov Novak

Akademija dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu / Zagreb

MJESTO I ZNAČENJE NIKOLE ANDRIĆA U POVIJESTI HRVATSKE KNJIŽEVNE KOMPARATISTIKE

U radu će se na osnovu objavljenih tekstova Nikole Andrića uspostaviti njegovo mjesto i značaj u razvitku hrvatske književne komparatistike. Andrić je djelovao u vrijeme kada još nisu bili izrađeni svi alati modernih književnih usporedbi ali se i bez tih pomagala savršeno snalazio u poredbenom materijalu. Njegov doprinos i mjesto u luku između komparativnih dostignuća Vatroslava Jagića te mlađih Josipa Torbarine i Ive Hergešića vrlo je čvrsto određeno i trebalo bi biti uzor najmlađim naraštajima hrvatskih komparatista. Ta tvrdnja posebno se odnosi na Andrićev rad o izvorima kajkavskih hrvatskih komedija što je do danas najbolji rad ne samo na tu temu nego je u svoje vrijeme bio i svojevrsni važni metodološki putokaz.

Ključne riječi: Nikola Andrić, kajkavska drama, komparativna književnost

Dr. sc. Damir Zorić, izv. prof.

Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru / Mostar / Bosna i Hercegovina

NEPRIZNATA ULOGA NIKOLE ANDRIĆA U OBRANI HRVATSKE USMENOKNJIŽEVNE BAŠTINE

Nikola Andrić ima svoje zasluženno mjesto u povijesti hrvatskoga jezikoslovlja. Također mu se priznaje izuzetna uloga u povijesti nakladništva. Njegovoj svestranoj djelatnosti pridodaje se i važna uloga u povijesti hrvatskoga kazališta.

Međutim, iako dobro poznat, ostao je nepoznat u našoj folkloristici, kao dugogodišnji urednik biblioteke *Hrvatske narodne pjesme*, jednog od najvažnijih izdanja u povijesti Matice hrvatske, te kao polemični kritičar u zaštitnih hrvatskih narodnih usmenoknjiževnih tradicija, Nikole Andrića nema u povijesti naše etnologije a i u folkloristici mu se pridaje ograničena i neodgovarajuća uloga. Naime, od strane beogradske kritike, koja gotovo da se i nije bavila njegovim argumentima, proglašen je zagriženim nacionalistom, dok su ga istodobno određeni zagrebački krugovi, ne i bez dogovora s beogradskim kolegama, proglasili netrpeljivim svadljivcem.

Nakon Drugog svjetskog rata, u posve izmijenjenim okolnostima zagrebačke stručne ustanove, bez uvida u stvarno stanje stvari, na žalost, prihvatile su tu ocjenu s početka XX. stoljeća pa je Andrić i dalje nezasluženo i neosnovano ostao svadljivi polemičar. Međutim, argumenti iznošeni u njegovim odgovorima na polemičke napade na njegove argumentirano izložene kritike ekaviziranja ikavske usmenoknjiževne građe i njeno prešućivanje kao dijela hrvatske tradicije uz istodobno pripisivanje onoj srpskoj, opravdavaju drugačije i objektivno mnogo pozitivnije vrednovanje folklorističkoga rada Nikole Andrića. Njegova obiteljska povijest pokazuje da je bio građanske orijentacije i nikako nacionalist pa ni protivnik srpskog tradicijskog nasljeđa. No, nastojao je stručno i utemeljeno štititi ono što je baštinjena hrvatska povijesna tradicija i nasljeđe. Stoga, temeljem niza njegovih objavljenih tekstova, Nikoli Andriću pripada istaknuto mjesto u povijesti hrvatske etnološke misli osobito u razdoblju s konca XIX. i prvoga kvartala XX. stoljeća.

Ključne riječi: hrvatske narodne pjesme, usmena književnost, prepravljane i (ij)ekaviziranje ikavskih pjesama

Dr. sc. Ana Lederer

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatskoga kazališta / Zagreb

NIKOLA ANDRIĆ I HRVATSKO NARODNO KAZALIŠTE U ZAGREBU

Kao jedan od istaknutijih kazališnih djelatnika svoga vremena, Nikola Andrić ostavio je neizbrisiv trag u profesionalnom konstituiranju prvoga nacionalnog kazališta – Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu. Na prijedlog Stjepana Miletića postaje 1894. dramaturg (tada Hrvatskoga zemaljskog kazališta u Zagrebu) i na toj dužnosti ostaje do 1899., a s Miletićem je 1898. osnovao i prvu Glumačku školu u Zagrebu, na kojoj uz prekide predaje do 1926. godine. Ponovno je dramaturg od 1901. do 1907. godine, a bio je potom i vladin kazališni povjerenik i intendant (tada upravitelj) Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu (1920.–1921.). Kao iskusan kazališni čovjek 1907. odlazi u Osijek, gdje je jedan od osnivača i intendant osječkoga Hrvatskoga narodnog kazališta do 1908. godine. Napisao je i za teatrologiju nezaobilaznu *Spomen-knjigu Hrvatskoga zemaljskoga kazališta pri otvaranju nove kazališne zgrade* (1895.). Rad će se usredotočiti na istraživanje toga Andrićeva svestranoga doprinosa živnoj kazališnoj praksi zagrebačkoga HNK kraja XIX. i prvih desetljeća XX. stoljeća.

Ključne riječi: Nikola Andrić, Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, dramaturg, intendant, Glumačka škola

Prof. dr. sc. Sanja Knežević

Sveučilište u Zadru / Odjel za kroatistiku / Zadar

PUTOPISNI DISKURS NIKOLE ANDRIĆA

U središtu interpretacije rada je Andrićeva dvosveščana knjiga putopisa *Od Balkana do Montblanca*, objavljena u knjižnom nizu *Zabavne biblioteke* u Zagrebu godine 1927., i to kao svojevrsna posveta Andrićevu jubileju, ali i jubileju same *Zabavne biblioteke* koju je Andrić uređivao. Prva knjiga njegovih putopisa u tom smislu i nosi jubilarni broj sveska – 400. U samoj interpretaciji Andrićevih putopisa, odnosno njegovih »putničkih impresija« vodit ćemo se dvama načelima: 1. značajke kompozicije i stila unutar definicije putopisnog žanra; 2. imagološko čitanje – Andrićev prosvjetiteljski pogled na domovinu – povijest, kulturu, identitet – iz pozicije europskog putnika. Interpretacijom Andrićevih putopisa *Od Balkana do Montblanca* kontekstualizirat ćemo njegov putopisnih diskurs u opus bogate hrvatske putopisne produkcije iz razdoblja moderne.

Ključne riječi: Putopis hrvatske moderne, *Zabavna biblioteka*, imagološka čitanja, Nikola Andrić

Prof. dr. sc. Antonija Bogner Šaban

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatskoga kazališta / Zagreb

NIKOLA ANDRIĆ, GLUMAC,
PREVODITELJ, DRAMATURG,
INTENDANT U OSIJEKU I ZAGREBU

Nacionalno osviješteni intelektualac europskih obzora, osoba od povjerenja Stjepana Miletića, začetnika suvremenog hrvatskog kazališta

(modernizam/secesija), ključna ličnost za osnutak drugog profesionalnog hrvatskog kazališta (HNK u Osijeku), ustrajni promicatelj hrvatske ideje i nazora Stjepana Radića kao intendant HNK u Zagrebu. Tekst kronološki osvjetljava sudjelovanje Nikole Andrića (Vukovar, 1867. – Zagreb, 1942.) u umjetničkoj i organizacijskoj profesionalizaciji hrvatskoga kazališta. U uvodnom dijelu osvjetljavaju se i prvi put dokumentiraju Andrićeve glumački amaterski počeci u Vukovaru (Pjevačko i glazbeno društvo »Dunav«) koji mladenački svjedoče njegova nacionalna i životna stajališta.

U drugom, središnjem, dijelu teksta detaljno se analiza Andrićeva usklađena idejna i umjetnička. suradnja sa sumišljenikom Stjepanom Miletićem. Nezamjenjivi je prevoditelj, dramaturg, autor opsežnih novinskih najava izvedbi, kako bi se u dosluhu sa zasadama Iliraca repertoar usmjerio ka modernističkim strujanjima i promijenio način glumačke interpretacije. Nakon Miletićevog odstupa godine 1898. Andrić iz »sjene« vodi zagrebačko kazalište te naposljetku učvršćuje dramski modernizam.

Treći dio teksta obuhvaća Andrićevo zalaganje pri osnutku Hrvatskoga narodnog kazališta u Osijeku, 1907. On okuplja dramski ansambl, protežira modernističku svjetsku i hrvatsku dramatiku, ali unatoč očite kulturne dobrobiti zbog stavova kazališnih dioničara ubrzo odlazi s tog položaja. Naposljetku, procjenjuju se razlozi kratkotrajne intendanture u zagrebačkome HNK-u 1920. kada se s povjerenjem oslanja na Ivu Raića, prvog hrvatskog modernističkog redatelja. Kroz četiri dijela teksta sintentizira se udjel Nikole Andrića u kazališnoj povijesti i pokazuje postojanost i zrelost njegovih intelektualnih i umjetničkih pogleda.

Ključne riječi: hrvatsko kazalište, Nikola Andrić, Stjepan Miletić

Prof. dr. sc. Persida Lazarević Di Giacomo
*Università degli Studi »G. D'Annunzio« / Chieti –
Pescara / Chieti – Pescara / Italija*

SPISI NIKOLE ANDRIĆA O SRPSKOJ KNJIŽEVNOSTI

Uz kontekstualizaciju prisustva hrvatskog književnika, filologa i prevoditelja Nikole Andrića (1867. – 1942.) u srpskoj kulturnoj sredini, u ovom radu analizirat će se, s povijesno-filološkog stajališta, sljedeći njegovi književnopovijesni radovi koji se odnose na srpsku književnost: *Prijevodna beletristika u Srba od god. 1777-1847.* (1892.) i *Život i rad Pavla Solarića* (1902.). Radi se o djelima koja su i dalje, poslije više od jednog stoljeća, glavna referencijalna točka za proučavanje složenog razdoblja srpske kulturne povijesti na koji se odnose. Također će biti riječi o Andrićevoj suradnji u glasilima kao *Pozorište*, *Brankovo kolo*, *Srbobran*.

Ključne riječi: Nikola Andrić, srpska književnost

Dr. sc. Martina Petranović
*Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i
glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatskoga
kazališta / Zagreb*

NIKOLA ANDRIĆ I HRVATSKA KAZALIŠNA HISTORIOGRAFIJA

Nikola Andrić bio je svestran kazališni čovjek koji je živu kazališnu praksu svoga vremena suoblikovao kroz brojne i raznovrsne vidove svoga djelovanja, kao dramaturg, prevoditelj, urednik, intendant, pedagog, kritičar (...), a zamjetnu je pozornost pridavao i kazališnopovijesnome radu te

proučavanju povijesti hrvatske dramske književnosti i hrvatskoga teatra o čemu je pisao u različitim žanrovima i govorio u različitim prigodama.

U izlaganju će se stoga istražiti Andrićev kazališnohistoriografski rad na ispisivanju, sistematiziranju i tumačenju povijesti hrvatskoga kazališta u *Kazališnome almanahu* (1895.), u *Spomen-knjizi Hrvatskoga zemaljskog kazališta pri otvorenju nove kazališne zgrade* (Zagreb 1895.) te u više kraćih članaka o povijesti hrvatskoga kazališta, kao i njegov kazališnohistoriografski prilog kazališnoj dionici Kulturno-historijske izložbe grada Zagreba 1925. godine.

Rad će se pritom usredotočiti na nekoliko središnjih tema kao što su metodologija pisanja povijesti kazališta, osvještavanje pozicije iz kojih povjesničar kazališta istražuje i piše, društveno-kontekstualna uvjetovanost kazališne historiografije, strukturna, periodizacijska i sadržajna obilježja kazališnopovijesnoga teksta, funkcionalizacija kazališnopovijesnoga diskursa i sl., s posebnim osvrtom ne samo na Andrićeve prinose oblikovanju povijesti hrvatskoga kazališta i oblikovanju hrvatske kazališnohistoriografske (i teatrološke) misli već i muzealizaciji kazališnoga gradiva kao preduvjetu i polazištu za svako ozbiljnije tumačenje nacionalne glumišne povijesti.

Ključne riječi: Nikola Andrić; kazališna historiografija, hrvatsko kazalište, muzealizacija kazališnoga gradiva

Dr. sc. Krešimir Bušić

Institut za migracije i narodnosti / Zagreb

TRI HRVATSKA ANDRIĆA –
KONTROVERZE OKO POLITIČKOGA I
KULTURNOGA DJELOVANJA U
MONARHISTIČKOJ JUGOSLAVENSKOJ
ZAJEDNICI (1918. – 1941.)

Autor u radu na temelju povijesnih izvora i dostupne literature analizira političke, kulturne i društvene događaje od osnutka Države SHS u Zagrebu godine 1918. do sloma Kraljevine Jugoslavije 1941. U radu se posebna pažnja posvećuje radu trojice hrvatskih intelektualaca istoga prezimena Nikole, Josipa i Ive Andrića koji su najveće djelovanje ostvarili između dvaju svjetskih ratova. Autor na temelju povijesnih izvora komparira njihove političke stavove i različite životne putove koje su navedena trojica Andrića imali u turbulentnom razdoblju borbe hrvatskoga naroda oko rješenja hrvatskoga pitanja u monarhističkoj jugoslavenskoj zajednici posebice nakon nastanka Banovine Hrvatske i ulaska Kraljevine Jugoslavije u Trojni pakt.

Upravo kroz analizu zasebnih sudbina i svjetonazora trojice hrvatskih Andrića prikazuju se brojne kontroverze kojima su zbog političkih, društvenih i kulturnih preferencija oni svako na svoj način pokušavali ostvariti vlastite vizije opstojnosti hrvatskoga naroda u prvoj ili monarhističkoj jugoslavenskoj zajednici.

Ključne riječi: Nikola Andrić, Josip Andrić, Ivo Andrić, Kraljevina SHS/Jugoslavija, povijest

Dr. sc. Antun Pavešković

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatske književnosti / Zagreb

NIKOLA ANDRIĆ OD PRIGODE DO PRIGODE

Nikola Andrić pisac je raznorodna opusa, pisac studije iz područja teatrologije, auktor polemičkih priloga, književnopovijesni znanstvenik, jezikoslovac standardolog, tvorac popularnog stvarnog hrvatskog rječnika u slikama. S obzirom na sve naznačeno, teško je njegov opus svesti na transparentnu paradigmu, no putovanje njegovim djelima daje nam zanimljiv ocrtni i njegove osobnosti i doba u kom je živio.

Ključne riječi: znanstvena publicistika, lingvistika, standardologija, književna znanost, popularni priručnik

Martina Čavar, prof.

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatske književnosti / Zagreb

ANDRIĆEVO VIĐENJE DRAGOJLE JARNEVIĆEVE

U književnoj povijesti *Pod apsolutizmom* (Matica hrvatska, 1906.) Nikola Andrić predstavio je jednu ženu, književnicu Dragojlu Jarnević (1812. – 1875.) na čak deset stranica (str. 66-75), a njen književni portret iste godine oslikao je i u članku objavljenom u *Narodnim novinama*. Intencija rada je predstaviti Andrićevo viđenje njenog djelovanja u preporodnom razdoblju hrvatske književnosti.

Ključne riječi: Nikola Andrić, književni portret, Dragojla Jarnević, preporodno djelovanje

PETAK, 21. LISTOPADA 2022.

VUKOVAR, Dvorana Hrvatskog doma,
Ul. Josipa Jurja Strossmayera 20

DRUGA SJEDNICA

Prof. dr. sc. Stipe Botica

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu / Zagreb

NIKOLA ANDRIĆ I HRVATSKA USMENA KNJIŽEVNOST

Matica hrvatska počela je od 60-ih godina XIX. stoljeća zapisivati i prikupljati gradivo iz narodnog života i običaja. Do svršetka stoljeća nastalo je preko 250 rukopisnih zbornika. Željelo se postupno i objavljivati izbor iz narodnog pjesništva i osnovana je biblioteka »Hrvatske narodne pjesme«. Otiskivanje je išlo relativno sporo i do svršetka stoljeća objavljene su četiri knjige pjesama. Početkom XX. stoljeća taj je zahtjevan i odgovoran posao preuzeo Nikola Andrić. Kako je bio iznimno filološki osposobljen taj je posao radio temeljito i od 1909. do 1942. uredio 6 knjiga »Hrvatskih narodnih pjesama«. Uz pojedinu odabranu pjesmu navodio je i njezine inačice, ponekad i po desetak. U radu će se pokazati njegov rad u svih šest knjiga pjesama. Ova je biblioteka, prvenstveno zahvaljujući Andriću, uzorna i kanonska za sva kasnija istraživanja i otisnuća narodnih pjesama.

Ključne riječi: narodna književnost, izvođenje djela, vjeran zapis, arhetip, inačica/varijanta

Prof. dr. sc. Ružica Pšihistal

*Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u
Osijeku / Odsjek za hrvatski jezik i književnost /
Osijek*

ANDRIĆEVO PREDAVANJE O
MARULIĆU U KONTEKSTU
400. OBLJETNICE *JUDITE*

Predavanje Nikole Andrića (»Značenje Marka Marulića«), održano u zagrebačkoj realnoj gimnaziji 7. studenoga 1901. jedno je u nizu popularno-znanstvenih prinosâ prvoj velikoj obljetnici *Judite*. Idejni je začetnik proslave bio Franjo Marković, a glavni organizator novoosnovano Društvo hrvatskih književnika (1900.), uz suradnju čelnih znanstvenih i kulturnih ustanova i društava (JAZU, Matica hrvatska, Društvo sv. Jeronima, Hrvatski pedagoški zbor). Analiza Andrićeva predavanja, usporediva s predavanjima Josipa Florschütza i Ivana Milčetića, tema je ovoga izlaganja uz poseban osvrt na kontekst obljetnice, koja je uz književnopovijesnu i kulturnu ulogu imala i važno političko značenje povezivanja hrvatskoga sjevera i hrvatskoga juga.

Ključne riječi: Nikola Andrić, Marulić, Judita, obljetnica

Prof. dr. sc. Sanda Ham

*Filozofski fakultet Sveučilišta J. J. Strossmayera u
Osijeku / Odsjek za hrvatski jezik i književnost
Osijek*

ANDRIĆEV *BRANIČ JEZIKA*
HRVATSKOGA

U radu se govori o *Braniču jezika hrvatskoga* Nikole Andrića (1911.) sa sinkronijskoga i dijakronijskoga gledišta. Njegove se jezične kritike i savjeti opisuju sinkronijski s obzirom na vrijeme u

kojima su nastali (rastuća jugoslavenska misao, srpski jezični utjecaj kojima se Andrić *Braničem* opire), i s obzirom na normativna djela koja su na snazi i upotrebi u Andrićevo vrijeme – Maretićeva, Divkovićeva i Florschützeva gramatika, Brozov pravopis, Broz-Ivekovićev rječnik. Dijakronijski opis prati odnos Andrićeva *Braniča* i hrvatske jezikoslovne misli u posljednjih 110 godina i osobito u naše vrijeme. Za potrebe se ovoga rada Andrićevi jezični savjeti dijele se u šest skupina: pravopisni, morfološki, tvorbeni, sintaktički i leksički – i u okviru tih se skupina opisuju.

Ključne riječi: Nikola Andrić, hrvatski jezik uoči Prvoga svjetskog rata, odnos hrvatskoga i srpskoga, jezična norma i jezično savjetodavstvo

Dr. sc. Hrvojka Mihanović Salopek

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatske književnosti / Zagreb

NIKOLA ANDRIĆ KAO PUTOPISAC

Andrićev opsežan književnopovijesni, stručni i esejistički rad nadmašio je njegov nevelik beletristički rad. Međutim, ne treba pritom zanemariti Andrićev doprinos hrvatskoj putopisnoj prozi u izdanjima dva sveska putopisa *Od Balkana do Montblanca. Putničke impresije*, (Naklada Zaklade tiskare Narodnih novina, *Zabavna biblioteka*, I. svezak, knj. 400, II. sv. i knj. 401, Zagreb, 1927.)

Vrlo rano Andrić je kao pariški student bio u mogućnosti putovati po Europi te je u mladenačkim danima zavolio putovanja, ali i književni prikaz zapažanja na putovanju. Andrićevi putopisi priklanjaju se žanru duhovite, višestruko informativne i ležerno pisane izvjestiteljske reportaže. Ali, zahvaljujući bogatoj erudiciji autora, njegove putopise ne možemo svesti

isključivo na reportaže, jer oni nose obilan interferencijski karakter te interpoliraju raznorodne dijelove drugih književnih oblika: dijelove umjetničko-književnih esejističkih citata, kulturološke kritičke komentare, dijelove zbiljskih memoarskih susreta, elemente koserije, feljtona, utilitarnog putnog vodiča, zemljopisno-povijesnog štiva, elemente proze s društveno-političkom svrhom te umetke autoironijskih putopisnih anegdota i različitih humorističnih opaski kojima stilski razbija obilje faktografskih podataka.

Po svojim jakim ideološkim obilježjima Andrićevi putopisi odražavaju dihotomni portret hrvatskog intelektualca koji hrvatsku domovinu uspoređuje sa zapadnim inozemnim državama i zamišlja njezin napredak i viziju razvoja u skladu s europskim gospodarsko-tehničkim i humanističko-kulturnim okruženjem, ali s realne političke strane ne može još shvatiti da njezina sudbina unutar jugoslavenske državne zajednice istodobno sve jače tone u duboko balkansko blato neslobode, gospodarske zaostalosti i krvavih sukoba.

Ključne riječi: putopisni žanr, putopisna reportaža, komparativni književni kontekst, političke putopisne refleksije

Prof. dr. sc. Zaneta V. Sambunjak

Sveučilište u Zadru / Odjel za germanistiku / Zadar

**POVIJEST RATA U IZ RATNIČKE
KNJIŽEVNOSTI HRVATSKE: LITERARNA
SLIKA XVIII VIJEKA (1902.) NIKOLE
ANDRIĆA**

Rad se temelji na istraživanju kako Nikola Andrić (1867. – 1942.) u svom radu »Iz ratničke književnosti hrvatske: literarna slika XVIII vijeka« (1902.) iščitava rat i nasilje u XVIII. stoljeću u hrvatskoj književnosti i kako piše o njima: iz retoričke, etičke i rodne perspektive. Pitanja na

koja bi se dodatno trebao dati odgovor bila bi sljedeća: Kako Andrić prikazuje okolinu i društvo u djelima u kojima se opisuje rat? Kakav je prikaz organizacije ratovanja u ratnoj književnosti koju obrađuje? Koja je uloga nasilja u ratničkoj književnosti? Uočava li prirodu rata i nasilja u XVIII. stoljeću? Kako u izabranim djelima vidi međudržavno upletanje u ratove u XVIII. stoljeću? Ima li negiranja ili prešućivanja nekih događanja vezanih uz književne opise ratovanja XVIII. stoljeća? Uočava li lekcije i vjerojatnosti za neka buduća ratovanja i koje mišljenje o tome ima? I sl.

Ključne riječi: Rat, nasilje, XVIII. stoljeće, književnost, Nikola Andrić

Dr. sc. Anica Bilić

Centar za znanstveni rad HAZU u Vinkovcima / Vinkovci

KNJIŽEVNOPOVIJESNI POGLED NIKOLE ANDRIĆA NA HRVATSKU KNJIŽEVNOST U AUSTRO-UGARSKOM KONTEKSTU

Iz bogata opusa svestranoga hrvatskoga filologa, književnika i prevoditelja Nikole Andrića (1867. – 1942.) istraživačka će pozornost biti usmjerena na njegov literarnohistoriografski rad, zastupljen s više književnopovijesnih studija i sinteza kao što su *Prijevodna beletristika u Srba od 1777. – 1847.* (1892.), *Izvori starih kajkavskih drama* (1901.), *Značenja Marka Marulića* (1901.), *Iz ratničke književnosti hrvatske* (1902.), *Život i rad Pavla Solarića* (1902.), *Književni rad Adolfa Vebera* (1906.), *Pod apsolutizmom* (1906.), *Iz hrvatske književnosti* (1908.) i dr., a predmetom je analize književnopovijesni pregled *Ergänzung zur croatischen Literaturgeschichte*, objavljen u Beču 1902. u reprezentativnom izdanju *Die Österreichisch-Ungarische Monarchie in Wort und Bild*.

Analitičko raščlanjivanje navedena Andrićeva literarnohistoriografskoga pregleda hrvatske književnosti usmjereno je na detektiranje problema recepcije, vrednovanja i periodizacije te na utvrđivanje pripadnosti određenom modelu tradicionalne književnopovijesne vrste. Cilj je istraživanja upotpuniti profil polivalentne stvaralačke osobnosti Nikole Andrića analitičkim uvidima u ovaj dosad neinterpretiran književnopovijesni tekst o književnosti Hrvatske i Slavonije, objavljen na njemačkom jeziku u geopolitičkom okruženju teritorijalno omeđenom upravno-administrativnim granicama Austro-Ugarske Monarhije.

Ključne riječi: hrvatska književnost, književna povijest, književnopovijesni žanr, recepcija, vrednovanje, periodizacija

Prof. dr. sc. Cvijeta Pavlović

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu / Odsjek za komparativnu književnost / Zagreb

FRANCUSKA KNJIŽEVNOST U ZABAVNOJ BIBLIOTECI NIKOLE ANDRIĆA

Glasovita *Zabavna biblioteka* Nikole Andrića izrazito je sudjelovala u informiranju hrvatskih čitatelja o gibanjima u svjetskoj književnosti. Andrićev pothvat i danas ima velik ugled što je rezultiralo i pojedinim obnovljenim izdanjima iz *Zabavne biblioteke*. Slijedom recentnih istraživanja K. Čorkalo-Jemrić, Z. Crnkovića i I. Mandić Hekman, analizat će se kvantitativne i kvalitativne odlike izbora književnih djela, uzimajući u obzir kriterije selekcije određenih naslova i kriterije odabira prevoditelja. Andrićeva *Zabavna biblioteka* izvor je uputa o tome što sve dobar prevoditelj mora znati i što urednik biblioteke može ostvariti promišljenom koncepcijom. Francuska književnost pritom služi kao primjeren

reprezentativan uzorak istraživanja, tim više što se često susreću uloge urednika i prevoditelja.

Ključne riječi: Nikola Andrić, *Zabavna biblioteka*, francuska književnost, selekcija, prijevod

Dr. sc. Andrea Sapunar Knežević

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatske književnosti / Zagreb

RECEPCIJA NIKOLE ANDRIĆA

O hrvatskom književniku, filologu i prevoditelju Nikoli Andriću se najčešće pisalo povodom njegovih jubileja. Razmatrajući raznolike književne, kazališne i kulturne prinose Nikole Andrića brojni kritičari ističu da je bio poliglot i erudit čiji je književnopovijesni i esejistički rad nadmašio onaj beletristički. Posebice se naglašavaju Andrićeve zasluge za razvitak hrvatskoga kazališnog života, kako u Zagrebu tako i u Osijeku gdje je bio utemeljitelj i prvi upravitelj Hrvatskoga narodnog kazališta.

U povijestima hrvatske književnosti Andrić je zastupljen tek s nekim od važnijih obavijesti o njegovom bogatom kulturnom stvaralaštvu. Iznimno, Slavko Ježić, pišući o Nikoli Andriću u svojoj *Hrvatskoj književnosti* (1944.), izdvaja Andrićev kritičarski i književnopovijesni rad, njegove prinose poznavanju hrvatskog književnog jezika te izdavanju narodnih pjesama, a osobito pokretanju *Zabavne biblioteke* u kojoj je objavljeno preko šest stotina svezaka iz svjetske književnosti. Detaljnije o njegovu životopisu i djelu pisao je Nedjeljko Mihanović u *Hrvatskom biografskom leksikonu*.

U novije doba o Andrićevom stvaralaštvu objavljeno je nekoliko važnijih prinosa među kojima je studija Katice Čorkalo (»Svestrani naš Vukovarac Nikola Andrić«, 2011.) te disertacija

Vesne Vujić (*Jezik i jezikoslovlje Nikole Andrića*, 2014.).

Ključne riječi: Nikola Andrić, recepcija književne i kulturne djelatnosti

Dr. sc. Vlasta Novinc

*Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad
Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u
Vukovaru / Vukovar*

MODERNISTIČKE TENDENCIJE I BRANIČ JEZIKA HRVATSKOGA NIKOLE ANDRIĆA

U izlaganju će se analizirati najznačajnije filološko djelo Nikole Andrića *Branič jezika hrvatskoga* iz 1911. godine, kao primjer modernistički intoniranoga diskursa čije se značenje ne iscrpljuje u onodobnoj političkoj aktualnosti. Jedno filološko djelo, jezični savjetnik, čitat će se kao ogledni primjer Andrićeva teksta u kojemu autor ne divergira znanstveno i literarno, pa čak ni auto/biografsko. Iz tekstualnoga opusa pomalja se i homogenizirajući faktor i kredo Andrićeva umjetničkoga i znanstvenoga života: znanje i ljubav kao silnice jezika i kulture. Andrićev je diskurs produkt kulturne paradigme srijemskoga kruga pisaca (ističu se Velikanović, Benešić, Andrić), pri čemu su subjektivizam i individualizam glavni pokretači kulturnoga djelovanja. Andrićev rodni Vukovar i Srijem pojavljuju kao izvorišni prostor jezičnoga i kulturnoga identiteta i stalna komponenta diskursa. Andrić ističe da se jezični ostvaraj usavršava prvenstveno pojedinačnim naporima, ali uz spoznaju da je jezik kolektivno nasljedno blago koje mora pratiti sve promjene u znanju i životu. To mu daje izrazito dinamičan karakter, ali koji ne podnosi individualnu volju i nasilje.

Usavršavanje u znanju je spojnica individualnih tendencija i kolektivnog nasljeđa, ali samo znanje nije dovoljno. Jezik je umjetničko polje u svojoj početnoj kreativnoj intenciji. Andrićev je integrirajući jezični stav očit u cjelokupnom opusu: kazališnom, književnopovijesnom, filološkom, folklorističkom. Pluralizam stilova, otvorenost jezičnoga sustava i obrazovanje pojedinca, što su glavne ideje hrvatske kulture na početku XX. stoljeća, pojavljuju se u Andrićevu *Braniču* kao glavno obilježje modernističkoga diskursa.

Ključne riječi: Nikola Andrić, jezični savjetnik, modernistički diskurs, subjektivizam, srijemski kulturni krug, pluralizam

Mr. sc. Ernest Fišer

Organak Matice hrvatske u Varaždinu / Varaždin

ANDRIĆEVI IZVORI STARIH KAJKAVSKIH DRAMA

U svojoj kapitalnoj studiji pod naslovom »Izvori starih kajkavskih drama«, objavljenoj u *Radu JAZU* (knj. 146., Zagreb, 1901., str. 1-77.), dr. Nikola Andrić je kao prvi hrvatski književni povjesničar izvršio temeljiti uvid u izvorišta najstarijih kajkavskih drama, koje su još u XVII. stoljeću izvodili članovi isusovačkoga reda (do svog ukinuća) u Zagrebu, a tijekom XVIII. i XIX. stoljeća nastavili njihov dramski rad klerici Biskupskog sjemeništa. Te su drame sačuvane tiskom ili kao rukopisni prijevodi u Knjižnici HAZU i Sjemenišnoj biblioteci, a datiraju od najstarije autorske drame francuskoga isusovca Charlesa de la Ruea (*Lysimakush* iz 1768.), koju je na kajkavski preveo zagrebački isusovac Josip Sibenegg.

Kasnije su gotovo svi sjemenišni kajkavski igrokazi prevedeni iz njemačkih izvornikâ, čiji su autori bili Karl von Eckartshausen, August

Kotzebue, August Wilhelm Iffland, Karl Meisl, Gottlob Stephanie ml., Alois Brühl, Christian Heinrich Spiess, i dr.

Ključne riječi: Isusovački kajkavski teatar, sjemenišne kajkavske drame, njemački izvornici kajkavskih drama

Prof. dr. sc. Dubravka Smajić

Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J. J. Strossmayera u Osijeku / Osijek

DRAGAN MUCIĆ O NIKOLI ANDRIĆU (ILI KAZALIŠNI POVJESNIK O PRVOM OSJEČKOM INTENDANTU)

Za desetak godina Osječani će biti u prilici obilježiti tristo godina od prvih početaka kazališnoga života u Osijeku. Prve smo spoznaje o tim počecima doznali zahvaljujući istraživanjima osječkih povjesničara, ponajprije Tome Maticća, potom Josipa Bösendorfera i Kamila Firingera, a poslije njih i od teatrologa Dragana Mucića. Riječ je o osječkom kazališnom životu sve do pojave našega domaćega profesionalnoga, dakle hrvatskoga kazališta u tom gradu, koje je bilo drugoosnovano profesionalno hrvatsko glumište, odmah nakon zagrebačkoga HNK-a.

Povijesnoteatrološka istraživanja Dragana Mucića živo nam otkrivaju iznimno važnu i vrijednu ulogu prvoga osječkoga intendanta Nikole Andrića te o njemu donose dragocjene podatke oživljujući nekoć burno vrijeme nastajanja druge hrvatske profesionalne kazališne kuće – Hrvatskoga narodnoga kazališta u Osijeku. Mucićeva monografija *Prvih četrdeset godina, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku 1907. – 1941.* donosi cijelo poglavlje o utemeljenju toga kazališta i ulozu Nikole Andrića kao prvoga intendanta. Jedan od najupućenijih poznavatelja tadašnje osječke kazališne povijesti Dragan Mucić

osvjetljuje nemjerljiv prinos dvojice kazališnih začetnika i pregalaca – Radoslava Bačića i Nikole Andrića, pri čemu se Andrić pokazuje ne samo stožernom figurom u povijesti osnutka toga glumišta nego i glavnim akterom munjevitoga uzleta osječke kazališne scene u njezinoj prvoj sezoni 1907. godine.

Ključne riječi: Nikola Andrić, Dragan Mucić, Hrvatsko narodno kazalište u Osijeku

Dr. sc. Jasminka Brala Mudrovčić, izv. prof.
*Sveučilište u Zadru / Odjel za nastavničke studije u
Gospiću / Gospić*

POGLED NA KNJIŽEVNI OPUS NIKOLE ANDRIĆA

Uloga Nikole Andrića u povijesti književnosti, dramaturgiji, prevodilaštvu i jezikoslovlju istaknuta je i osvjetljena više puta te je njegova važnost u svim spomenutim područjima djelovanja uglavnom spoznata. Njegova književna baština međutim nije imala istu recepciju pa će se pažnja u ovome radu posvetiti upravo njoj. Andrićev književni opus može se svestrano proučavati počevši od prvih pjesničkih pokušaja preko pripovjedačkih djela kao što su crtica *Lov na sjedečke* i knjiga feljtona *U vagonu* pa sve do putopisa objavljenih pod naslovom *Od Balkana do Montblanca*. Duhovitost, svježina i slikovitost izraza te izvornost stila samo su neke od osobina Andrićeva pisanja u svim područjima njegova rada pa ih tako možemo uočiti i u književnom opusu.

Ključne riječi: Nikola Andrić, hrvatska književnost

SUBOTA, 22. LISTOPADA 2022.

PEČUH, Odsjek za kroatistiku
Sveučilišta u Pečuhu,
A HORVÁT TANSZÉK TÖRTÉNETE,
PÉCS, Ifjúság útja 6

TREĆA SJEDNICA

Dr. sc. István Blazsetin (Stjepan Blažetin)

*Odsjek za kroatistiku Sveučilišta u Pečuhu / Pečuh
/ Mađarska*

DOPRINOS NIKOLE ANDRIĆA ENCIKLOPEDIJSKOM IZDANJU AUSTRO- UGARSKA MONARHIJA U RIJEČI I SLICI

Krajem XIX. stoljeća princ Rudolf Habsburg pokreće vjerojatno najveći nakladnički projekt Austro-Ugarske Monarhije čiji je temeljni cilj bio dati reprezentativni prikaz sveukupne prirodoslovne, povijesne i kulturološke slike carstva. Enciklopedijsko izdanje se sastoji od 21 toma (12.898 stranica) a izlazilo je od 1886. do 1901. godine na njemačkom i mađarskom jeziku. Glavni urednik mađarskoga izdanja bio je jedan od najpoznatijih mađarskih romanopisaca Mór Jókai.

Tomovi su podijeljeni prema upravnim (teritorijalnim) jedinicama Monarhije pa se o Hrvatima govori u nekoliko tomova. Osmi je tom naslovljen *Austrijsko primorje i Dalmacija* (1892.); deveti *Budimpešta i Fiume* (1893.); devetnaesti *Bosna i Hercegovina* (1901.) te dvadesetprvi *Hrvatska i Slavonija* (1901.). Hrvatskoj književnosti nije se pristupilo kao jedinstvenom sustavu, predstavljena je odvojeno, prema upravnoj podjeli carstva pa su tekstove pisali različiti autori. Tom posvećen Hrvatskoj i Slavoniji je uredio

Isidor Kršnjavi. Knjiga donosi 34 članka od 18 autora. U sklopu poglavlja *Duhovni život* nalazi se članak Nikole Andrića *Dopuna povijesti hrvatske književnosti* koji je na mađarski jezik preveo Anton Hodinka. Rad će pokazati na koji se način pristupa hrvatskoj književnosti u ovom popularno-znanstvenom djelu pomalo propagandističkoga karaktera s posebnim naglaskom na tekst Nikole Andrića.

Ključne riječi: Austro-Ugarska Monarhija, povijest književnosti, sustav, pristup

Prof. dr. sc. Robert Bacalja

Sveučilište u Zadru / Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja / Zadar

NIKOLA ANDRIĆ I RECEPCIJA OSCARA WILDEA U HRVATSKOJ KNJIŽEVNOSTI

Rad se bavi ranom recepcijom djela Oscara Wildea u hrvatskoj književnosti. Prvi prijevodi objavljeni su početkom dvadesetog stoljeća (*Sretni princ, Slavuj i ruža*, te ulomci *Pjesama u prozi*). Te rane prijevode prate i prvi članci o Wildeu u hrvatskoj periodici: Krauss, Matoš, Dukat, Wenzelides i drugi. Napose je značajna u ranoj recepciji Wildea objava *Sablasi od Cantervilla* iz 1913. u *Zabavnoj biblioteci* Nikole Andrića koja donosi bogati izbor iz njegova djela: *Ribar i njegova duša, Slavuj i ruža, Sretni kraljević, Pjesme u prozi, Saloma* i dr.

Cilj je rada osvijetliti ulogu tih prvih objava za recepciju ovog pisca čiji se rad ogleda i u djelima hrvatskih pisaca. U tom smjeru će se analizirati i pojedni naslovi, odnosno prijevodi, napose *Sretnog princa* od prijevoda iz 1913., do onog u gradišćanskohrvatskom (*Blažen kraljić* Ivana Blaževića) i recentnog prijevoda Luke Paljetka iz 2002. te polemike i članci koji su rezultat objave članka Arsena Wenzelidesa: »O Oskaru Wildeu« u

Savremeniku iz 1911. te članak Nikole Andrića »Oscar Wilde u hrvatskoj književnosti« u *Jutarnjem listu* 1913.

Ključne riječi: hrvatska književnost, prijevodi, Oscar Wilde, književna kritika, *Sablast od Cantervilla*, *Zabavna biblioteka*

Dr. sc. Miljenko Buljac, izv. prof.

Sveučilište Hercegovina u Mostaru / Mostar / BiH

NIKOLA ANDRIĆ – AUTOR
POVIJESNOGA PREGLEDA HRVATSKE
KNJIŽEVNOSTI OBILJEŽENA
APSOLUTIZMOM (1850. – 1860.)

Nikola Andrić pripremio je iscrpan povijesni prikaz hrvatske književnosti šestog desetljeća XIX. stoljeća naslovljen *Pod apsolutizmom. Historija šestoga decenija hrvatske književnosti (1850. – 1860.)* i tiskao ga 1906. u Maloj knjižnici u nakladi Matice hrvatske. Taj sustavni i kritički pregled segmenta hrvatske književnosti puno više je od kompendija – izvor koji se ne smije izbjeći u proučavanju književnih prinosa zakašnjelog romantizma iz devetnaestoga stoljeća.

U prvom, kraći je osvrt na kulturne okolnosti Hrvatske pod Bachovim apsolutizmom, a u znatno većem drugom dijelu obuhvaćena je hrvatska književna evolucija, kako ju je autor nazvao. Osim literarno-povijesne kronike, predstavljeni su književnici, njihovi stvaralački prinosi, časopisi, književni rodovi, vrste i oblici, rasprave o estetičkim vrijednostima, sadržaji, ideje i pjesničke forme, a između ostalog, obuhvaćeno je i onodobno žensko pismo (Dragojla Jarnevićeva). Svrha ovom članku jest istražiti i protumačiti postupke i metode Nikole Andrića, njegove spoznaje i interpretacije u odnosu na preglede književnih povjesničara Đure Šurmina, Ljubomira Marakovića, Slavka Ježića, Milorada Živančevića,

Ive Frangeša, Dubravka Jelčića i Slobodana Prosperova Novaka.

Ključne riječi: zakašnjeli romantizam / apsolutizam, predstavnici, prinosi, časopisi, književni povjesničari

Dr. sc. Lucija Ljubić

Zavod za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe HAZU / Odsjek za povijest hrvatskoga kazališta / Zagreb

GLUMAČKI ANSAMBL U ANDRIĆEVOJ SPOMEN-KNJIZI HRVATSKOG ZEMALJSKOG KAZALIŠTA

Nikola Andrić u svojoj je *Spomen-knjizi Hrvatskoga zemaljskoga kazališta pri otvaranju nove kazališne zgrade*, objavljenoj u Zagrebu 1895., posebno poglavlje posvetio tadašnjim članovima zagrebačkoga kazališta naglasivši da se na njegovu abecednom popisu nalaze »svi vidjeniji članovi hrvatske drame, opere i operete od g. 1840. do danas«. Riječ je o kraćim biografijama članova kazališnoga ansambla s posebnim naglaskom na njihov udio u zagrebačkom kazalištu.

Rad će se usredotočiti ponajprije na dramske glumce i glumice, uz odabrana proširenja prema opernim i operetnim umjetnicima i umjetnicama. Istražit će se kako je Andrić pisao o glumcima i glumicama te – imajući u vidu sadržajnu i stilsku raznovrsnost biografskih članaka – koje je podatke iz profesionalnog i osobnog života isticao u životopisima članova glumačkoga ansambla. Andrićeve leksikonske natuknice situirat će se u povijest hrvatskoga kazališta i povijest glume, posebice s obzirom na Andrićev dramski i kazališni historiografski rad te na njegov udio u popisivanju ostalih zaposlenika u *Kazališnom almanaku* iz 1895.

Analizirat će se i interpretirati kako se, zahvaljujući i Andrićevo dioništvu, reprezentiralo hrvatsko glumište druge polovice XIX. stoljeća te u kojoj su mjeri te reprezentacije utjecale na stvaranje diskursa o hrvatskom kazalištu kao i na oblikovanje identiteta glumačke struke.

Ključne riječi: Nikola Andrić, Spomen-knjiga Hrvatskog zemaljskog kazališta, povijest hrvatskoga kazališta, glumci i glumice; gluma

**ZNANSTVENI SKUP O NIKOLI ANDRIĆU
ZAGREB – VUKOVAR – PEČUH
20. – 22. LISTOPADA 2022.**

ORGANIZATOR

Fakultet hrvatskih studija
Sveučilišta u Zagrebu

POKROVITELJ SKUPA

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti / Razred za
književnost

SUORGANIZATORI

Fakultet filozofije i religijskih znanosti Sveučilišta u
Zagrebu

Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera
u Osijeku

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Hrvatsko filološko društvo Zagreb

Ogranak Matice hrvatske u Varaždinu

Područni centar Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar u
Vukovaru

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli

Sveučilište u Zadru

Zavod za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU
u Vukovaru

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Predsjednik:

Prof. dr. sc. Tihomil Maštrović

Članovi:

Prof. dr. sc. Robert Bacalja, dr. sc. Stjepan Blažetin,
prof. dr. sc. Stipe Botica, prof. dr. sc. Valnea Delbianco,
akademkinja prof. dr. sc. Dunja Fališevac, mr. sc. Ernest
Fišer, prof. dr. sc. Viktorija Franić Tomić, akademik
prof. dr. sc. Mislav Ježić, dr. sc. Vlasta Novinc, prof. dr.
sc. Ružica Pšihistal, prof. dr. sc. Dijana Vican, prof. dr.
sc. Sanja Vulić Vranković, doc. dr. sc. Mateo Žanić, dr.
sc. Dražen Živić

Tajnik:

Tomislav Vodička, prof.

Izvršna tajnica:

Lidija Bogović, mag. croatol.